

**Secretariatul Parlamentului
Republicii Moldova**

Direcția generală juridică

A V I Z

**la proiectul legii pentru modificarea Codului educației al Republicii
Moldova nr.152 din 17.07.2014**

(nr.301 din 25 octombrie 2021)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege sus-nominalizat, prin prisma prevederilor art.54 din Regulamentul Parlamentului și ale prevederilor Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative și expune următoarele considerente.

I. Evaluarea generală a proiectului de act normativ:

1. Proiectul legii a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către un grup de deputați în Parlament, fapt ce corespunde art.73 din Constituție și prevederilor art.47 din Regulamentul Parlamentului.

2. Conform notei informative, proiectul legii supus avizării are drept scop reglementarea în legislație a fenomenului de bullying, precum și recunoașterea fenomenului/comportamentului de bullying ca formă de violență psihologică.

3. Cu referire la fundamentarea economico-financiară, condiție obligatorie, potrivit art.30 alin.(1) lit.e) din Legea nr.100/2017, autorul menționează că, implementarea proiectului nu are nici un impact asupra bugetului de stat și nu necesită cheltuieli suplimentare de la bugetul de stat.

5. Conform prevederilor art.58 din Regulamentul Parlamentului, proiectele de acte legislative și propunerile legislative înaintate de deputați se remit Guvernului spre avizare.

6. Potrivit art. 35 din Legea nr. 100/2017, expertiza anticorupție este obligatorie pentru toate proiectele actelor normative, inclusiv pentru cele elaborate de deputați.

II. Observații de conținut și de respectare a cerințelor tehnicii legislative:

1. **Sub aspect conceptual**, constatăm că, prin proiectul dat se propune definirea noțiunii de „bullying”, la art.3 din Codul educației „Noțiuni principale”,

Însă proiectul nu prevede nici o reglementare, în acest sens, la dispozițiile de conținut, care potrivit cerințelor de elaborare a actelor normative, succed dispozițiile generale și cuprind reglementarea propriu-zisă a relațiilor sociale care fac obiectul actului normativ.

Este de menționat că, noțiunile principale fac parte din dispozițiile generale ale actului normativ, ce cuprind prevederi care orientează întreaga reglementare, determină obiectul și principiile acesteia. În situația în care, în dispozițiile generale, unele idei sunt exprimate într-o formă generală, cu funcție de elemente de definire, ele se reiau în cuprinsul actului normativ, sub formă detaliată de soluții legislative concrete, constituind ipoteze în problematica reglementării. Aceste dispoziții exprimă prevederi prin care se determină obiectul, scopul și sfera relațiilor ce se reglementează, precum și unele prevederi de natură a orienta întreaga reglementare.

Codul educației trebuie să prevadă reglementări clare cu privire la interzicerea acțiunilor de bullying, consecințele juridice ale nerespectării regulilor, drepturilor și obligațiilor, precum și mecanismul de sancționare pentru acțiunile de bullying în instituțiile de învățământ, în caz contrar, doar definirea noțiunii, nu are eficiență.

În acest caz, sunt relevante constatările Curții Constituționale expuse în Hotărârea nr. 26/2010, cu referire la *cele trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate și claritate – norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite.*

2. Sub aspect tehnico-juridic, reținem următoarele:

2.1. Proiectul de lege supus avizării nu corespunde cerințelor de bază față de structura și conținutul actului normativ și procedeele tehnice aplicabile actelor normative, stabilite de Legea nr.100/2017.

Astfel, textul „nr.152 din 17.07.2014” din titlul proiectului de lege, se va substitui prin „nr.125/2014”.

Partea introductivă a Art.I din proiect se va expune în următoarea redacție:
„Art.I. – Codul educației al Republicii Moldova nr.152/2014 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr.319–324, art.634), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:”.

2.2. Conform regulilor normelor tehnicii legislative, în cazul în care se modifică mai multe articole din același act normativ, fiecărui articol i se consacră o diviziune însemnată cu un număr ordinar exprimat prin cifre arabe, urmate de punct (vezi art.51 alin.(4) din Legea nr.100/2017). Reieșind din propunerile autorului, constatăm intenția operării modificărilor la art.3 și art.7 din Codul educației.

2.3. Pornind de la textul definirii noțiunii „Bullying”, întru respectarea prevederilor art.54 din Legea nr.100/2017, potrivit căruia „*terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte*”, menționăm necesitatea revizuirii și redactării

textului. În redacția propusă în proiect, textul este neclar și generează diferite interpretări. De exemplu, ce s-a avut în vedere prin textul „*Acest tip de agresivitate se desfășoară în relațiile dintre frați*”, în sensul reglementării acestei forme de agresivitate în Codul educației.

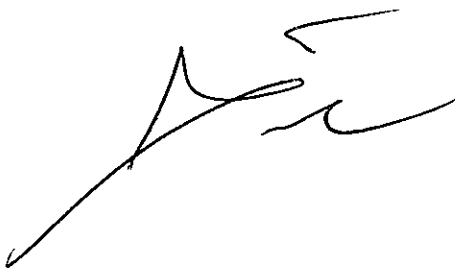
Atragem atenție, la textul dintre paranteze, care nu corespunde cerințelor de elaborare a actelor normative. În acest sens, pentru a întruni toate calitățile unei reglementări juridice, textul definirii noțiunii de „Bullying”, urmează a fi redactat prin includerea formelor de bullying, care sunt indicate în textul luat între paranteze.

2.4. Dispoziția introductivă privind modificarea articolului, se va expune conform regulilor stabilite pentru elaborarea actelor normative. Utilizarea cuvintelor „se introduce”, nu sunt caracteristice limbajului normativ, astfel acestea se vor substitui cu cuvintele „se completează cu”.

2.5. Cât privește modificarea art.157 din Cod, menționăm că efectele dispozițiilor de modificare, propuse de către autor, care conțin dispoziții finale, ce includ reglementări privind obligația autorităților responsabile de a executa actul normativ, de a întreprinde măsurile și de a realiza procedurile necesare executării, nu se încadrează/încorporează în art.157 din Cod.

Aceste dispoziții, potrivit regulilor de elaborare a actelor normative, urmează a fi situate într-un articol separat al proiectului de act normativ. În cazul proiectului supus avizării, acesta va fi – Art.II. Astfel, proiectul de lege se va structura în două articole: art.I – dispoziții de conținut; art.II – dispoziții finale, ținând cont de obiecțiile expuse din punct de vedere ale tehnicii legislative. *Modificările aduse actului normativ, potrivit alin.(2) al art.63 din Legea nr.100/2017, trebuie să se integreze armonios în actul respectiv, asigurându-se unitatea de stil și de terminologie, precum și succesiunea firească a elementelor structurale.*

Referitor la oportunitatea adoptării proiectului legii, menționăm că aceasta ține nemijlocit de atribuțiile Parlamentului.

**Șef Direcție generală
Ion CREANGĂ**

Ex. Silvia Cojocari,
tel. 820-576